

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКА

Аксубай муниципаль районы
Иске Ибрај авыл жирлегенең
башкарма комитеты
423078 Иске Ибрај авылы
Кооператив урамы, 2 йорт
тел. 4-63-72 факс

РЕСПУБЛИКА ТАТАРСТАН

Исполнительный комитет
Староибрайкинского сельского
поселения Аксубаевского
муниципального района
423078 с.Старое Ибрайкино
улица Кооперативная, д.2
тел. 4-63-72 факс

sov-aksubaev@yandex.ru

КАРАР

№ 11
октябере

2024 елның 21

Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Иске Ибрај авыл жирлеге Башкарма комитетының «2016-2020 елларга Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Иске Ибрај авыл жирлегендә мәдәниятне үстерү «муниципаль максатчан программасы турында» 2015 елның 29 нчы октябере 24 номерлы каарына үзгәрешләр керту хакында

«Россия Федерацииндә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2006 елның 06 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, «Мәдәният турында» 1998елның 03 июлендәге 1705 номерлы Татарстан Республикасы Законы, Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районының «Иске Ибрај авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставы, Аксубай муниципаль районының Иске Ибрај авыл жирлеге башкарма комитеты каарын кабул итә:

1. «2016-2020 елларга Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районының Иске Ибрај авыл жирлегендә мәдәниятне үстерү» муниципаль максатчан программасы турында» 2015 елның 29 октябере 24 номерлы Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Иске Ибрај авыл жирлеге башкарма комитеты каарына (2019 елның 15 декабрендәге 6 номерлы, 2023 елның 11 октябрендәге 9 номерлы каары үзгәрешләр белән), күшымта итеп бирелгән редакциядә «2016-2027 елларга Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районының Иске Ибрај авыл жирлегендә мәдәниятне үстерү» муниципаль программасын бәян итеп, үзгәрешләр кертергә.
2. Элеге каарны хокукый мәгълүмат рәсми порталында бастырырга <http://pravo.tatarstan.ru/> һәм Аксубай муниципаль районы сайтында урнаштырырга <http://aksubayevo.tatar.ru>.
3. Элеге каарның үтәлешен тикшереп торуны үз ёstemдә калдырам.

Иске Ибрај авыл жирлеге
башкарма комитеты житәкчесе

М.Г.Минигулов

**«2016-2027 елларга Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районының
Иске Ибрај авыл жирлегендә мәдәниятне үстерү»озак сроклы
муниципаль максатчан программы**

Программа Паспорты

Программаның Исеме	«2016-2027 елларга Аксубай муниципаль районының Иске Ибрај авыл жирлегендә мәдәниятне үстерү»
Программаны эшләү өчен нигез	Программа РФ Конституциясе, ТР, федераль законнар, ТР Законнары нигезендә эшләнгән. Муниципаль берәмлек уставы, норматив хокукий актлар белән
Программаның муниципаль заказчысы - координаторы	Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Иске Ибрај авыл жирлеге башкарма комитеты
Программаның төп эшләүчеләре	Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Иске Ибрај авыл жирлеге башкарма комитеты
Программаның Максатлары	Аксубай районы Иске Ибрај авыл жирлеге халкының мәдәният, сәнгать һәм кинематография өлкәсендәге агымдагы ихтыяжларын канәгатьләндерү һәм яңа ихтыяжларын формалаштыру, мәдәният учреждениеләренең, кинематография сәнгатенең шәһәр халкы һәм кунаклары өчен жәлеп итүчәнлеген арттыру Аксубай муниципаль районының Иске Ибрајавыл жирлеге территориясендә яшәүче гражданнарның тынычлығын, аларның законлы хокукларын һәм мәнфәгатьләрен экстремизмга һәм терроризмга каршы тору, Аксубай муниципаль районының Иске Ибрај авыл жирлегендә аларның куренешләрен профилактикалау һәм кисәту нигезендә яклау дәрәҗәсен арттыру
Программаның бурычлары	1. Милли музыка традицияләрен саклау һәм үстерү, заманча музыка сәнгатен үстерү; 2. Милләтара һәм конфессияара татулыкны ныгыту, социаль, этник һәм конфессия нигезендә конфликтларны профилактикалау һәм кисәту; халыкның террористик һәм экстремистик идеология куренешләренә карата түзәмсезлек атмосферасын булдыруга юнәлдерелгән жәмәгатьчелек фикерен формалаштыру
Гамәлгә ашыру вакыты	2016-2027 еллар

Подпрограммалар		- "2016-2027 елларга клуб концерт оешмаларын һәм башкару сәнгатен үстерү" »2016-2027 елларга терроризм һәм экстремизмы профилактикалау"
Программаны күләме	финанслау	2016-2027 елларга Программаны финанслау күләме 13647 мең сум тәшкил итә, шул исәптән: 2016 ел -666 мең сум 2017 ел 674 мең сум 2018 ел 682 мең сум 2019 ел 690 мең сум 2020 ел -698 мең сум 2021 ел 1041 мең сум 2022 ел 1045 мең сум 2023 ел -1050 мең сум 2024 ел -1382 мең сум 2025 ел -1754 мең сум 2026 ел -1903 мең сумм 2027 ел -2062 мең сум Искәрмә: программаны финанслау күләме фаразлау характеристында һәм бюджетларны формалаштыруны исәпкә алып ел саен тәзәтергә тиеш тиешле елга тиешле дәрәжәдәге, шулай ук чараларны финанслауга федераль һәм республика бюджетыннан акча бүлеп бирү
Программаның максатларын һәм бурычларын тормышка ашуруның көтелгән ахыргы нәтижәләре (нәтижәләрне бәяләү индикаторлары) һәм аның бюджет нәтижәлелеге курсәткечләре		Программа чараларын гамәлгә ашыру 2028 елга артуга ирешергә мөмкинлек бирәчәк: төрле дәрәжәдәге конкурсларда, фестивальләрдә катнашучылар санын арттыру; программа массакүләм һәм мәдәни-массакүләм чараларда катнашучыларның өлешен арттыру; сәнгаттә үзешчәнлегенең клуб формированиеләрен һәм аларда катнашучылар санын арттыру; жирлек халыкларының этномәдәни үзенчәлеген саклауга юнәлдерелгән мәдәни акцияләр һәм програмmalар саны 5 чарага кадәр дәүләт органнары, мәдәни-агарту учреждениеләре, милли-мәдәни берләшмәләр, шулай ук аерым гражданнар белән уртак проектлар саны 2 проектка кадәр; торак пунктта "Сабантуй" татар халық бәйрәмен үткәрү саны -1; террор һәм экстремистик күренешләрнең барлык фактларына карата түземсезлек формалаштыруны камилләштерә; Аксубай муниципаль районы Иске Ибраевыл жирлеге территориясендә толерантлык, башка культураларга хәрмәт идеяләрен пропагандалау һәм тарату өчен бердәм мәгълүмат киңлеген формалаштыру; Яшьләр арасында этникара татулык һәм толерантлык атмосферасын нығыту.
Программаның үтәлешен		Аксубай муниципаль районы Иске Ибраевыл

контрольдә тотуны оештыру
системасы

жирлек Советы; Аксубай муниципаль районы
Иске Ибраій авыл жирлек башкарма комитеты.

Программаны гамәлгә ашыру өлкәсенең гомуми характеристикасы,
шул исәптән ул хәл итүгә юнәлдерелгән проблемалар

Хәзерге вакытта Аксубай муниципаль районының Иске Ибраіавыл жирлегендә 1 муниципаль мәдәният һәм сәнгать учреждениесе үз эшчәнлеген алып бара. Аксубай муниципаль районы Иске Ибраіавыл жирлегенең мәдәният объектларының гомуми чөлтәре: 1 гомуми кулланышта булган китапханә, 1 мәдәни-ял итү тибындагы учреждение. Аксубай муниципаль районының Иске Ибраіавыл жирлегендә мәдәният һәм сәнгать өлкәсенә ярдәм итүгә һәм үстерүгә 2024 елда жирлек бюджетыннан 1382 мең сум акча юнәлтелгән. Тармакта эшләүчеләр саны 4 кеше тәшкил итә. Құп көнә акчалар матди-техник базаны үстерүгә, тармак объектларын төзүгә һәм реконструкцияләүгә, мәдәният учреждениеләре жиһазларын комплекслы мәгълүматлаштыруга һәм модернизацияләүгә юнәлтелә.

Социологик тикшеренүләр буенча, мәдәният учреждениеләренең хәзерге чөлтәре халықның сорауларын тулысынча канәтгәтләндерми. Халықны бәяләүдә житәрлек тәэммин ителмәү беренче чиратта түбәндәге проблемалар белән бәйле:

мәдәният объектларын тигез урнаштырмау, гамәлдәге учреждениеләренең өткөннөң таңынан "кабул итү чиге" н саклау;

мәдәният учреждениеләре тарафыннан күрсәтелә торган хезмәтләрнең құләме һәм төрләре гражданнарның сорауларына, өстенлекләренә һәм көткәннәренә тулысынча туры килми;

мәдәният учреждениеләрен ял итү һәм ижади эшчәнлек, мәгариф һәм үзбелдекле белем бирү, хараптар үткәрү, һәвәскәр берләшмәләр эшчәнлеге өчен заманча югары технологияле жиһазлар, шулай ук халықның төрле категорияләре өчен, шул исәптән аз хәрәкәтләнүчеләр өчен һәм тормыш эшчәнлегенең башка чикләүләре белән мәдәният учреждениеләренең үңайлылығын тәэммин итү хараптары белән житәрлек дәрәжәдә жиһазланырмаяу;

төрле сәнгать жанрларында (музыкаль, театр), концерт-филармония һәм күргәзмә эшчәнлегендә фестиваль һәм башка программалар үткәрү, концерт һәм башка сәнгать коллективлары өчен база буларак куллану өчен югары дәрәжәдәге эре заманча комплекслар дефициты

Мәдәният өлкәсендә булган проблемаларны жиңү механизмы

Проблеманың өткөлгөүүсү	Жиңү механизмы
Мәдәни-ял итү тәкъдимнәре гражданнарның сорауларының бөтен диапазонын да каплый алмый	Мәдәни-ял итү эшчәнлеге өлкәсендә өткөлгөүүсүнән һәм ысуулларын көртү
Мәдәният учреждениеләренең матди-техник базасы житәрлек дәрәжәдә үсеш алмаган	Матди-техник базаны ныгыту һәм тармакны мәгълүматлаштыру, жиһазларны модернизацияләү, бюджеттан тыш акчаларны дәүләттөкө булмаган структураларны җәлеп итү
Инвалилар, тормыш эшчәнлек чикләнгән кешеләр өчен мәдәният учреждениеләренең житәрлек дәрәжәдә булмаган	Мәдәният учреждениеләрен маңыздылык техника белән жиһазланыр, инвалилар һәм башка аз хәрәкәтләнүче гражданнар өчен мәдәният учреждениеләрен жайлыштыру, дистанцион хезмәт күрсәтүне үстерү
Инновацион мәдәни проектлар үшләү һәм көртү кирәклеге	Инновацион проектларга, ижади осталаныларга грант ярдәме

Программаның максатларына ирешүгә йогынтысын киметү максатыннан

куркынычларны көйләү
һәм идарә итү чаралары

Программаны гамәлгә ашырганда куркынычларны анализлау һәм куркынычларны идарә итүне Программаның муниципаль заказчысы - координаторы Аксубай муниципаль районаны Иске Ибраивыл жирлеге башкарма комитеты башкара.

Иң житди куркынычларга подпрограммаларны гамәлгә ашыруның финанс һәм административ куркынычларын кертергә мөмкин. Финанс куркынычлары программа буенча кабул ителгән финанс йөкләмәләрен тулысынча үтәмәүдән гыйбарәт. Финанс куркынычын чикләү ысулы булып программа чараларының финанс күрсәткечләрен һәм ирешкән нәтижәләргә бәйле рәвештә күрсәткечләрне ел саен тәзәтү тора. Аксубай муниципаль районаны Иске Ибраивыл жирлеге бюджетыннан Программа чараларын финанслаштыру юлы белән башкарыла. Административ куркыныч программаны нәтижәсез идарә итү белән бәйле, ул подпрограммаларның максатларын һәм бурычлары үтәмәүгә кiterергә мөмкин. Административ куркынычны чикләү ысуллары булып:

программа чараларының үтәлешен контролъдә тоту һәм Программаны гамәлгә ашыруны агымдагы идарә итү механизмын камилләштерү;

программаны гамәлгә ашыруның еллык планнарын формалаштыру;

Программа күрсәткечләренең (индикаторларының) үтәлешен өзлексез мониторинглау;

халыкка мәгълүмат бирү һәм Программаны гамәлгә ашыру барышы турында мәгълүматны ачык бастырып чыгару.

Рисклар белән идарә итү буенча чаралар кабул итү программаны гамәлгә ашыруны мониторинглау һәм аның нәтижәлелеген һәм нәтижәлелеген бәяләү нигезендә Программаның муниципаль заказчысы - координаторы тарафыннан башкарыла.

Төп максатлар, бурычлар, ахыргы нәтижәләрне тасвирлау

Программа һәм аны гамәлгә ашыру вакыты

Программаның максаты 2016-2027 елларга "Татарстан Республикасы мәдәниятен үстерү" республика программыны белән билгеләнгән Татарстан Республикасы Дәүләт мәдәни сәясәте өстенлекләренә нигезләнә.

Аксубай муниципаль районаның Иске Ибраивыл жирлеген социаль-иктисадый үстерү максатларында мәдәният һәм сәнгать өлкәсен тотрыкли үстерү өчен кирәkle шартлар тудыру белән беррәттән, әлеге программаның стратегик максаты-Аксубай муниципаль районаның Иске Ибраивыл жирлекендә яшәүчеләрнең мәдәният, сәнгать өлкәсендәге агымдагы ихтыяжларын канәгатьләндерү һәм яңа ихтыяжларын формалаштыру, авыл халкы һәм кунаклары өчен мәдәният, сәнгать учреждениеләренең жәлеп итүчәнлеген арттыру. Бу максатка ирешү өчен системалы характердагы берничә мәсьәләне хәл итәргә кирәк, шул исәптән:

милли музыка традицияләрен саклау һәм үстерү, заманча музыка сәнгатен үстерү;

Аксубай муниципаль районаның Иске Ибраивыл жирлекендә халык сәнгать кәсепләрен саклау, өйрәнү һәм үстерү;

Аксубай муниципаль районаны Иске Ибраивыл жирлеге территориясендә урнашкан мәдәни мирас объектларының саклануын һәм нәтижәле файдалануын тәэммин итү;

төбәкара һәм милләтара мәдәни хәзмәттәшлекне үстерү өчен шартлар тудыру

Программа программа чараларын гамәлгә ашыруның муниципаль дәрәжәсен

күздә тота, аларның үзенчәлекле бурычлары тиешле подпрограммаларда чагылдырылган.

"2016-2027 елларга концерт оешмаларын һәм башкару сәнгатен үстерү" подпрограммасы милли музыкаль традицияләрне саклау һәм үстерүне, заманча музыка сәнгатен үстерүне максат итеп куя. Жирлекнең муниципаль концерт оешмалары чөлтәренең бүгенге торышын, концерт учреждениеләренең 2027 елга кадәр үсеш перспективаларын чагылдыра.

«Аксубай муниципаль районның Иске Ибраивыл жирлегендә терроризм һәм экстремизмы профилактикалау" подпрограммасы террористик һәм экстремистик күренешләрнең барлық фактларына карата түземсезлек формалаштыруны, Аксубай муниципаль районның Иске Ибраивыл жирлеге формалаштыруны, толерантлық, башка культураларга хәрмәт идеяләрен территориясендә тәртипләр, шулай ук Аксубай муниципаль районны Иске Ибраивыл жирлеге бюджеты акчаларын куллануны күздә тота.

Программаны гамәлгә ашыру вакыты 2016- 2027 еллар.

Программаны ресурслар белән тәэмин итүне нигезләү Программаны гамәлгә ашыруны финанс белән тәэмин итү законнарда билгеләнгән тәртиптә федераль бюджет, Республика, шулай ук Аксубай муниципаль районы Иске Ибраивыл жирлеге бюджеты акчаларын куллануны күздә тота.

Программаны финанслауның гомуми күләмә 13647 мең сум тәшкил итә., шул исәптән:

2016 ел -666 мең сум

2017 ел 674 мең сум

2018 ел 682 мең сум

2019 ел 690 мең сум

2020 ел -698 мең сум

2021 ел 1041 мең сум

2022 ел 1045 мең сум

2023 ел -1050 мең сум

2024 ел -1382 мең сум

2025 ел -1754 мең сум

2026 ел -1903 мең сум

2027 ел -2062 мең сум

Программаны гамәлгә ашыруны ресурслар белән тәэмин итү фаразлау характеристында һәм тиешле бюджетларның мөмкинлекләрен исәпкә алыш, ел саен коррекцияләнергә тиеш.

Программаны гамәлгә ашыру механизмы

Программа чараларын гамәлгә ашыру барышында муниципаль заказчы-координатор төп башкаручыларның үзара эшчәнлеген тәэмин итә, чараларны гамәлгә ашыру барышын һәм турыдан-туры башкаручыларның акчаларны нәтижәле куллануын контролдә тота. Программа чараларын гамәлгә ашыру программа заказчысы тарафыннан Программа чараларын башкаручылар белән төзелгән муниципаль контрактлар нигезендә, Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы норматив хокукий актларына төгәл туры китереп башкарыла.

Программаның социаль-икътисади нәтижәлелеген бәяләү Мәдәниятнең төп үзенчәлеге шунда ки, мәдәни эшчәнлекнең мөһим нәтижәләре вакыт буенча кичектерелгән социаль эффектта чагыла һәм интеллектуаль потенциалның артуында, шәхесләрнең қыйммәт ориентирлары һәм үз-үзләрен тоту нормаларының үзгәрүенде күренә, бу ахыр чиктә

жәмғыятынан әшчәнлөгө нигезләрендә үзгәрешләргә китерә.

Программада мәдәни әшчәнлекнең ағымдагы нәтижәләрен генә характерлаучы индикаторлар һәм цифрлы күрсәткечләр системасын куллану күздә тотыла. Шул ук вакытта конкрет Подпрограммалар үз нәтижәлелек күрсәткечләрен үз эченә ала. Программаны һәм аның ярдәмчे программаларын гамәлгә ашыруның нәтижәлелеген бәяләү муниципаль заказчы программаның координаторы тарафыннан башкарыла.

Программаны тормышка ашыруның төп социаль-икътисади эффекты Аксубай муниципаль районы Иске Ибраивыл жирлеге гражданнары тормышында мәдәниятнең социаль ролен күтәрүдә һәм, тиешлечә, Аксубай муниципаль районы Иске Ибраивыл жирлегендә тормыш сыйфатын күтәрүдә, мәдәният өлкәсендә модернизацияләү курсын гамәлгә ашыру өчен уңай ижтимагый атмосфера булдыруда чагыла. Бу эффект аерым алганда белдереләчәк:

Аксубай районының Иске Ибраивыл жирлегендә яшәүче халықларның үзенчәлеге булганда бөтенлекне саклауга ярдәм итүче мәдәни киңлекнең бердәмлекен нығытуда;

ижади әшчәнлек, халықка тәкъдим ителгән мәдәни байлыкларның һәм мәдәнияттә һәм сәнгаттә мәғълүматның төрлелеге һәм ирешүчәнлеке өчен уңай шартлар тудыруды;

мәдәниятнең икътисади үсеше процессын активлаштыруда һәм тармакка жәлеп ителгән дәүләтнеке булмаган ресурсларны үстерүдә;

Мәдәниятне үстерү бурычлары әйләнә-тирә мохитне саклау бурычлары белән тығыз үрелеп бара. Кагыйдә буларак, бу бәйләнеш мәдәни ландшафтларны һәм истәлекле урыннарны саклау өлкәсендә, музей-тыюлыклар әшчәнлекендә күренә. Истәлекле урыннар һәм саклана торган тарихи-мәдәни территорияләр системасының формалашуы Экология һәм табигый мирасны саклау проблемаларын хәл итү белән турыдан-туры бәйле. Шулай итеп, Программа әйләнә-тирә мохитне саклау бурычы белән тығыз бәйләнештә мәдәният үсеше проблемаларын хәл итә. Программаны гамәлгә ашыруның нәтижәлелеге программада караган максатчан индикаторларга һәм күрсәткечләргә чынлыкта ирешү дәрәжәсе буларак бәяләнә.

«2016-2027 елларга клуб концерт оешмаларын һәм башкару сәнгатен үстерү» подпрограммасы

Паспорт

Муниципаль ярдәмчө «2016-2027 елларга клуб концерт оешмаларын һәм программаларын исеме башкару сәнгатен үстерү»

Муниципаль ярдәмчө Аксубай районы Иске Ибраивыл жирлеге программаларын максаты территориясендә бердәм мәдәни киңлек булдыру һәм саклау;

- мәдәният учреждениеләренең муниципаль берәмлекләрнең жирле үзидарә органдары, ижтимагый берләшмәләр һәм оешмалар, мәгариф системасы учреждениеләре, массакүләм мәғълүмат чаралары, иҗади һәм дини оешмалар белән ведомствоара хезмәттәшлекен үстерү;

халыкта гражданлык үзенчәлекен, әхлакый-әхлакый һәм толерант дөньяга карашны формалаштыру буенча әшчәнлекне гамәлгә ашыру.

- эш юнәлешләрен һәм формаларын камилләштерү;

;

- мәдәни-ял итү учреждениеләрендә чараларның сыйфатын күтәрү

Муниципаль программаның бурычлары	ярдәмче Торак пунктның мәдәниятен, сәнгатен үстерү, тарихи-мәдәни мирасын саклау һәм популярлаштыру өчен шартлар тудыру.
	Планга ярашлы рәвештә массакүләм һәм бәйрәм мәдәни-массакүләм программа чараларын үткәрү.
	Мәдәни-ял чараларында катнашучылар санын арттыру.
	Халыкта гражданлық үзенчәлеген формалаштыруны, ижади потенциалны ачуны, толерантлық тәрбияләүне, этник һәм конфессияара мөнәсәбәтләр мәдәниятен тәэмин итүче "мәдәният" өлкәсендә системаны үстерү һәм модернизацияләү
Муниципаль программаның муниципаль заказчысы	ярдәмче ТР Аксубай МР Ибрај авыл жирлеге башкарма комитеты
Муниципаль программаны ашыру вакыты	ярдәмче ТР Аксубай МР Ибрај авыл жирлеге башкарма комитеты
Муниципаль программаны финанслау чыганаклары, исәптән еллар буенча:	ярдәмче 2016-2027 еллар гамәлгә
Муниципаль программаны чыганаклары, исәптән еллар буенча:	ярдәмче Финанслау чыганаклары булып Аксубай МР Ибрај авыл жирлеге бюджеты акчалары тора Чыгымнар (мең сум).
Жирле акчалары	шулбарлығы 2016 2017 2018 2019 2020 бюджет 10754 666 674 682 690 698 2021 2022 2023 2024 2025 2026 2027 1041 1045 1050 1382 1754 1903 2062
Муниципаль программаны ашыруның планлаштырылган нәтижәләре	Төрле дәрәҗәдәге конкурсларда, фестивальләрдә катнашучылар санын арттыру; ярдәмче гамәлгә Клуб формированиеләрендә катнашучылар алган дипломнар, премияләр санын арттыру; Программа массакүләм һәм мәдәни-массакүләм чараларда катнашучыларның өлешен арттыру; Сәнгать үзешчәнлегенең клуб формированиеләрен һәм аларда катнашучылар санын арттыру;

I. Подпрограмманы гамәлгә ашыру өлкәсенең гомуми характеристикасы, шул исәптән ул хәл итүгә юнәлдерелгән проблемалар

Жәмгыятынен хәзерге үсеш этабының үзенчәлеге булып, кешеләрнен
рухи тормышын оештыруучы факторларның берсе буларак, мәдәниятнен
социаль роленен үсүе тора. Шул ук вакытта мәдәният кешелекнен рухи
тәжрибәсе буларак қына түгел, ә һәр кешенең ижатка сәләтен
формалаштыруучы, кешелекнен яшәшешенә нигез салучы, цивилизацияле
тормышның қыйммәтләрен һәм формаларын саклау сәләте буларак та
чыгыш ясый. Жәмгыятынен мәдәни үсешенең кирәклө критерие булып
кешенең ижади көчләрен, сәләтләрен һәм талантларын курсәту һәм
үстерү өчен кирәклө шартлар булыу тора. Халыкның мәдәни тормыш
сыйфатын яхшыртуга юнәлдерелгән мәсьәләләрне хәл итү жирле
үзидарә органнарының мәдәният өлкәсендәге вәкаләтләрен гамәлгә

ашыру һәм әлеге проблемаларны программа-максатлы метод нигезендә хәл итү кирәклеге белән билгеләнә. Муниципаль ярдәмче программа чараларын гамәлгә ашыру мәдәният учреждениеләренең матди-техник базасын нығытуга юнәлдерелгән –бу мәдәниятне хәзерге шартларда Аксубай районы Иске Ибраивыл жирилгенең социаль-икътисади үсешенең мөһим ресурсларының берсе буларак тануны билгеләүче конкрет адымнар.

Подпрограмма чараларын гамәлгә ашыру мәдәни эшчәнлекнең барлык субъектлары катнашында социаль әһәмиятле максатларга ирешергә мөмкинлек бирәчәк, бюджет ресурсларын нәтижәле куллануны тәэмин итәчәк һәм ярдәм итәчәк:

1. Торак пунктның мәдәниятен, сәнгатен үстерү, тарихи – мәдәни мирасын саклау һәм популярлаштыру өчен шартлар тудыру.

2. Планга ярашлы рәвештә массакүләм һәм бәйрәм мәдәни-массакүләм программа чараларын үткәрү.

ПРОГРАММАГА КЕРТЕЛГӘН ЧАРАЛАР ИСЕМЛЕГЕ

1. Мәдәни-ял итү юнәлешендәге системаны модернизацияләү.

Бу процессны камилләштерү буенча чаралар системасы:

- клуб, китапханә системасында халық белән эшләү буенча әшнең өстенлекле юнәлешләрен билгеләү;

- инновацион формаларны һәм ысулларны үстерү;

- районның муниципаль берәмлекләре белән үзара хезмәттәшлекне тәэмин итү;

мәдәни-ял итү чараларын популярлаштыру.

Мәдәни-ял итү учреждениеләрендә мәгълүмати, фәнни-теоретик һәм методик тәэмин итү.

мәдәният өлкәсендә программалар һәм методикалар комплексын эшләү;

балалар, яшүсмерләр һәм яшьләрдә патриотик тәрбия формаларын,

ысулларын һәм чараларын эшләү ;

торак пунктның социаль-икътисади үсешендә кинрәк мәдәният учреждениеләре өчен шартлар тудыру;

халыкның иҗади потенциалын үстерүгә ярдәм итү;..

Подпрограмма Паспорты

Аксубай муниципаль районның Иске Ибраивыл жирилгенең терроризм һәм экстремизмы профилактикалау

Подпрограмманың исеме	«Аксубай муниципаль районның Иске Ибраивыл жирилгенең терроризм һәм экстремизмы профилактикалау "(алга таба - Подпрограмма)
Подпрограмманы төп эшләүчеләр	Аксубай муниципаль районаны Иске Ибраивыл жирилгән башкарма комитеты
Подпрограмманың максаты	Аксубай муниципаль районның Иске Ибраивыл жирилгән территорииясендә яшәүче гражданнарын тормыш һәм тынычлык дәрәҗәсен, аларның законлы хокукларын һәм мәнфәттәрләрен экстремизмга һә терроризмга каршы тору, Аксубай муниципаль районның Иске Ибраивыл жирилгенең аларны күренешләрен кисәтү һәм кисәтү нигезендә арттыру
Подпрограмманың бурычлары	Милләтара һәм конфессияара татулыкны нығыт социаль, этник һәм конфессия нигезендә конфликтларны профилактикалау һәм булдырмау; Халыкның террор һәм экстремистик идеологиягә кара түзөмсезлек атмосферасын булдыруга юнәлдерелгән

	жәмәгатьчелек фикерен формалаштыру
Подпрограмманы гамәлгә ашыру вакыты һәм этаплары	2016-2027 еллар
Подпрограмманы финанслау күләме һәм чыганаклары:	<p>Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Иске Ибрај авыл жирлеге бюджеты акчалары финанслауның гомуми күләме 17,41 мең сүм тәшкил итә, шул исәптән</p> <p>2016 ел -666 сүм 2017 ел -674 сүм 2018 ел -682 сүм 2019 ел 690 сүм 2020 ел 698 сүм 2021 ел -2 мең сүм 2022 ел -2 мең сүм 2023 ел -2 мең сүм 2024 ел -2 мең сүм 2025 ел 2 мең сүм 2026 ел 2 мең сүм 2027 ел 2 мең сүм</p> <p>Искәрмә: подпрограмманы финанслау күләме фаразлау харктерында һәм тиешле елга тиешле дәрәҗәдәгى бюджетларны формалаштыруны, шулай ук чараларны финанслауга район һәм республика бюджетыннан акчалар булеп бируге исәпкә алып ел саен төзәтергә тиеш</p>
Подпрограмманы гамәлгә ашыруның көтелгән нәтижәләре	Подпрограмма чараларын гамәлгә ашыру террор һәм экстремистик күренешләрнең барлық фактларына карата түзөмсезлек формалаштыруны камилләштерә; Аксубай муниципаль районаны Иске Ибраивыл жирлелеге территориясендә толерантлық, башка культураларға хәрмәт идеяләрен пропагандалау һәм тарату өчен бердәм мәгълүмат киңлеген формалаштыру; Яшьләр арасында этникара татулык һәм толерантлык атмосферасын нығыту.
Подпрограмманың үтәлешен контрольдә тотуны оештыру	Подпрограмманы гамәлгә ашыруны контролльдә тотуны Аксубай муниципаль районаны Иске Ибрај авыл жирлеге Советы башкара.

II. Программаны хәл итүгә юнәлдерелгән проблеманың характеристикасы

Подпрограмманы эшләү һәм гамәлгә ашыру өчен нигезне Россия Федерациисе Конституциясе, шәхес, жәмгыять һәм дәүләт иминлеген тәэмин итү өлкәсендәге федераль законнар, 2009 елның 5 октябрендәге Россия Федерациисендә терроризмга каршы тору концепциясе, 2027 елга кадәрге чорга Россия Федерациисе дәүләт милли сәясәте стратегиясе, шулай ук милләттара, динара мөнәсәбәтләрне гармонияләштерүгә юнәлдерелгән башка стратегияләр, концепцияләр, нигезләмәләр һәм яшьләрне патриотик тәрбияләү.

Хәзәрге вакытта Аксубай районы Иске Ибраивыл жирлекендә өч дини оешма теркәлгән, шул исәптән: мөселман 4; православие юк; Иҗтимагый-сәяси, милләтара һәм конфессияара мөнәсәбәтләрнең торышы, тулаем алганда, төрле социаль төркемнәр, милләтләр һәм диннәр вәкилләренең тотрыклылығы, игелеклелеге, конструктив үзара хәзмәттәшлеге һәм хәзмәттәшлеге белән характерлана. Соңғы елларда мөселман мәчетләрендә дин тотучылар саны артты.

Шул ук вакытта подпрограмманы әзерләү һәм аны гамәлгә ашыру зарурлығы Татарстан Республикасында терроризм һәм экстремизмга каршы көрәш өлкәсендәге заманча вәзгыятынен киеренке булып калуы белән бәйле. Терроризм һәм экстремизмга каршы көрәш практикасы хәзерге вакытта дәүләт хакимиите органнары, җирле үзидарә, ижтимагый хәрәкәтләр һәм барлык гражданнарның тырышлыкларын берләштерүне таләп итә.

Чарапарны үтәү Аксубай муниципаль районның Иске Ибраивыл жирлеге алдында торган иң кискен проблемаларны террорчылыкка каршы тотрыклылык дәрәжәсен күтәрүнен үңай тенденцияләрен булдыру өлешендә хәл итәргә мәмкинлек бирәчәк, нәтижәдә, гомуми иминлекне ныгытуга турыдан-туры йогынты ясаячак.

III. Подпрограмма чарапары

"2016-2027 елларга Аксубай муниципаль районның Иске Ибраивыл жирлегендә терроризм һәм экстремизмы профилактикалау"

№ п/п	Чара исеме	Башкару вакыты	Башкаручы (килешү буенча)
1	Өстәмә чарапар күрү: авыл яшьләренең мәшгульлеген тәэммин итү, ял итү һәм һөнәри белем алу өчен мәмкинлекләрне киңәйтү; авыл яшьләренең ижтимагый хәрәкәтен үстерү буенча	2016-2027 ел	Аксубай муниципаль районаны Иске Ибраивыл жирлеге башкарма комитеты», Аксубай муниципаль районаны Башкарма комитетының «мәдәният бүлеге» МКУ, яшьләр эшләре һәм спорт бүлеге.
2	Яшүсмерләр арасында экстремизмы профилактикалау һәм аларны балалар һәм яшьләр оешмалары эшчәнлегендә гамәлгә ашыру өлкәсендә Республика программалар һәм проектлар конкурсында катнашу.	2016-2027 ел .	Яшьләр эшләре һәм спорт бүлеге, МКУ АМР мәдәният бүлеге МКУ АМР мәгариф бүлеге
3	Жирлекнең дини берләшмәләрендә вәгазыләр һәм җомга намазлары вакытында дин тотучыларга системалы мәрәжәгать итү, дин тотуны формалаштыруга һәм саклауга юнәлдерелгән, шулай ук дин тотучыларның терроризм һәм экстремизмы конфликтлы ситуацијаләрне хәл итүненең кабул итеп мәслек ысууллары буларак бәяләвен булдыруга ярдәм итү.	2016-2027 ел .	АЖ башлыгы
4	Басма һәм электрон ММЧ материалларына, уку-методик әдәбиятка һәм башка басмаларга экспертиза үткәрүнен оештырырга.	2016-2027 ел .	Россия Эчке министрлыгының районы буенча (килешү буенча)
5	Потенциаль куркыныч объектларны паспортлаштыру.	2016-2027 ел .	Россия Эчке министрлыгының районы буенча (килешү буенча), Иске Ибраивыл жирлеге башкарма комитеты

6	Жәмғыяттә сәламәтлекне милләтара һәм конфессияра мәнәсәбәтләр, күпләп булган объектларның, халыкның тормыш тәэммин итү объектларының террорчылыкка карши сакланышы проблемалары буенча "түгәрәк өстәлләр" үткәру.	әхлакый ныгыту, 2016-2027 ел .	МКУ «Мәгариф бүлеге, МКУ» Мәдәният бүлеге", Аксубай муниципаль районы Башкарма комитетының ОДМС
7	Рәсми булмаган берләшмәләрне ачыклау буенча рейdlар.	2016-2027 ел .	Россия Эчке эцәр министрлыгының Аксубай районы буенча бүлеге (килешү буенча), Аксубай районында Россия Федераль миграция хезмәтенең ТР буенча идарәсе бүлекчәсе(килешү буенча),
8	Теркәлмәгән дини һәм милли берләшмәләрне ачыклау өчен дини конфессияләр һәм милли диаспоралар вәкилләре белән әңгәмәләр үткәру	2016-2027 ел .	Аксубай муниципаль районы Иске Ибраивыл жирдеге башкарма комитеты, Россия Эчке эцәр министрлыгының Аксубай районы буенча бүлеге (килешү буенча), ФДКУ "02 ПЧ ФПС ТР буенча (килешү буенча)
9	Гадәттән тыш хәлләр килеп чыккан очракта кешеләр күпләп булган биналарда гамәлләр буенча уку дәресләре үткәрүне оештыру	2016-2027 ел	МКУ " Аксубай муниципаль районы Башкарма комитетының мәгариф бүлеге, Аксубай муниципаль районы дини конфессияләре вәкилләре (килешү буенча), Россия Эчке эцәр министрлыгының Аксубай районы буенча бүлеге (килешү буенча)
10	Мәгариф учреждениеләрендә барлык тәрдәге сыйныф сәгатьләрен системалы рәвештә үткәру, экстремизмың теләсә нинди формаларының, бигрәк тә милләтләр һәм диннәр арасында дошманлыкны вәгазыләүчеләрнең, жәмәгать куркынычын аңлату буенча	2016-2027 ел	"Сельская новь" газетасы редакциясе (килешү буенча), Иске Ибраивыл жирдеге клубларында стендлар
16	Подпрограмма мәгълүмати оештыру	чараларын яктыртуны Ел дәвамында	